

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben: 1 hóra 2 K, 1 évre 24 K. Vidéken: 1 hóra 2 50 K, 1 évre 30 K.

Szerkesztés és kiadás helye: Székesfehérvár, Szent István tér 1. Telefon 206.

Felolvasó szerkesztő: Hajós József.

Miért szegény a magyar?

III.

A magyarság elszegényedésének második közelfekvő oka: a gazdasági ismeretek terén való elmaradottság. Tessék csak körülnézni mi történt e téren? Ha a falusi elemi iskolára tekintek elszomorodom. Nem mondom, hogy a tantervben nincs gazdasági oktatás anyaga főlvéve — hanem a mi föl is van véve, az sem lesz gyakorlatba átvéve. Gazdanépnélkiférendő gazdasági oktatás nélkül magára van hagyva; mezőgazdasági nép volnánk, de még mindig nincsen gazdasági egyetemünk. Tanítóképezdeinkben és a hat hetes szűnidei tanfolyamokon csak úgy tessék létsák módon meg a gazdasági oktatás. Példáig a mi falusi tanítók nem lesznek alaposan a gazdasági téren kioktatva, addig hogyan várhatunk tőlük a gyermekek szakszerű gazdasági oktatását. Rendkívül ügyes dolog volt az Apponyi-féle legutolsó gazdasági tanterv elrendelése és az összes tantárgyaknak gazdasági alapon leendő kezelése, csak hogy a mai körülmények között gyakorlati eredményt édes keveset várhatunk ettől az intézkedéstől, már csak

is, hogy miként kelljen megőrizni a haza szent följét és miként kellje megvédelmezni az ellen a nemzetközi szellem ellen a melynek nincs hazája és a melynek csak egy célja van: a társadalmi rend fölforgatásával a keresztény Magyarország elpusztítása.

A magyarság elszegényedését harmadik közelfekvő oka az az érthetetlen közömbösség a mely az eddigi kormányok kevés kivétellel a gazdasági kérdéseket kezelték. Faj a lelkeim mikor olvasom, hogy a dánok mezőgazdasági maga az állam vezérgazdasági föl még pedig rövid 10-15 év alatt Németország már 1880. óta azon törekszik, hogy az ő céltudatos ipari politikájával párhuzamosan irányítsa a mezőgazdasági politikáját is. Német Lengyelországban napról napra lenetett olvasni — élet-halál harcot vívott a német földművelőkkel a lengyel nép ellenállási politikájával. A hol csak lehetett megvásárolták a lengyel földeket, mert jól tudták, hogy aki a földeket az ország. Csak nálunk nem atarják ezt az igazságot azért eszük ki évről-évre több föld a magyarság lába alul. Eggedül Darányi Ignác az volt földművelésügyi miniszter vette észre és hitta be ezt a fenyegető igazságot és hogy azt nem illeget is elháríthassa benyújt

ott összes erők, a tehát zsidóság is csak arányosan veheti ki a részét a gazdasági élet áldásából. Mert az már mégis csak nagy aránytalanság, hogy a nemzet 49 százalékát kivevő zsidóság kezébe 40-50 év alatt a magyar fölnek 27 és fél százaléka áteszött! Ha így haladunk pedig a háboru alatt még gyorsabban haladtunk akkor a másik 50 év múlva csakugyan: Zselierék leszünk mi a saját hazánkban. Vagy már csakugyan annyira lezülöltünk, hogy már nekünk minden mindegy? A jelekből én az ellenkezőt látom.

Adony, 1918. VII. 5.

Csongedi Gyula.

Ma kaptuk éppen e cikkhez csatolható szomorú illusztrációt: Az ősi bírtok gazdát cserélt. A megszokott hangu és tartalmu híradásból megtudható, hogy a nagykereskenyi ősi Mailáth-birtok gazdát cserélt; a gentri tulajdonos Ordódy László hívi halálát a galíciai vérmezőn, örökössei pedig jónak látták eladni az 1400 holdas birtokot. 1,680.000 koronát kaptak érte. Az új földesur természetesen zsidó. Reuner budapesti bankár.

A biicskei polgári iskoláról — és egyebekről.

A Fejérmegyei Napló csatorláki számban olvasom, hogy a biicskei polgári iskola elrendelése a hó 13-án közgyűlést tartott, melynek tárgya a miniszteri leirata volt. Ez a leirat most öszre a polgári fiu- és leányiskola felállítását elren delte.

Ebből a közgyűlésekről irt referenciát főleg két tény öljött a szemembe. Egyik a község képviselőtestületének köszönetadó dr. Edelmann Sebő ny premonitri igazgató és dr. Lakatos Pálgyes pi-bános irant, kik mindketten igaz lelkesedéssel jartadotok az iskola létesítésén.

Odát szabadkőnyűveseknél és szociáldemokratáknál folyton azt dumálják a testvérek és elvtársak fülebe, hogy a vallás útján, az egyház a kulturális haladás kerékkötője, a papok a sötétség terjesztői. Olvasom ennek a két pappnak a nevét, azok ilyen önzetlenül s ekkora energiával szolgálják a községök kulturáját, olvasom Biicske képviselőtestületének ez irant a két pap irant nyilvánosan is kifejezett hálaját s édeklődéssel várom a Világ és Népszava legközelebbi irását a körkörös meg a esuhások bitításáról. Ez az egyik.

A másik egy kicsit ránk, fehérváriakra vonatkozik. Ott főnn Bieskén öszszefog két pap és pár hónap alatt nyíbo-út, talpraállit egy kettős polgári iskolát; kieszközöl neki miniszteri jóakaratot, állami támogatást, teremt helyiséget, felszerelést mindent.

Mi fehérváriak körülbelül húsz év óta konstataljuk nagy nyögések közt, hogy mily nagy nálunk a középiskolák túlszűfolsága, főleg az alsó osztályokban; mennyi a nem odaváldó elem; mennyire égető volna legalább is egy fiupolgárinak a rögtön felállítása. (Ambár, hogy a bányokkal is úgy vagyunk, hogy a zárdai polgári iskola évek óta állandóan 80-100 növendékkel vesződik osztályonkint, a leánygimnaziumban az ideán alighanem megint parallel első osztály lesz, s azonkívül száznál jóval több leány, tess a városból és a megyéből magánvizgát Mórót, Budafokon és Székesfehérvárott). Ugy hírlík. a főreáliskola is megnyitja az öszre ismét az ő párhuzamos első osztályát, mert képtelen lesz vele.

És jóformán mióta az eszemet tudom, minden évben elhangzik nálunk a sajtóban egy-egy jámbor óhaj és sóhaj arról: mennyire kellene Fehérvárnak egy polgári iskola! És az óhaj — óhaj marad, a sóhaj a levegőbe száll, és öszlik mint a buborék s marad a mi régi nyvontörésünk.

Egy szőfény kértösem volna: nem lenne jó, ha a mi sorsunk intézői kimennének ahhoz a két biicskei paphoz egy kis audienciára? Mert, úgy látszik, azoktól lehetne tanulni.

Szigma.

Zsidóország. A bécsi Cionista iroda közli, hogy a németországi és ausztriai cionista egyesületek képviselői a török kormány meghívására Konstantinápolyba utaztak, hogy a török kormány képviselőivel a zsidóknak a palesztinai gyarmatosításra vonatkozó kivánságáról tárgyaljanak. A török kormány részéről megvan a törekvés, hogy a kivánságokat lehetőleg kielégítsék s a tárgyalásokra külön bizottságot küldött ki. Ezen bizottság szerint nincs kizárva, hogy legközelebb megalakul Zsidóország, amit először galíciai vendégeink különös figyelmébe ajánljuk, azután a többi „iltthoni” zsidóknak.

A kávéházi vezérkarok zsidó tagjai igen homontöni tennek, ha bevonulnának a palesztinai frontra, „kiverekedni” az ígért földjé. Ott aztán letelepítve büszkén elmondhatnák: „mi ilthon vagyunk!”

lunk nagy része még nincs a gazdasági terén gyakorlatilag kioktatva. Az első sorban a néptanítók gazdasági kiképzését, a többi csak azután jöhet. Minden erővel oda kell hatni, hogy az egész társadalmi-politikánk, az egész földművelőpolitikánk első sorban a falura — a népszaporodás erőforrására legyen irányítva! Ne csak akkor jusson észébe főleg a fővárosnak a falu, mikor élelmiszer beszerzésére van szükség — hanem törődjön a faluval a kényelmes béke idején is — mikor telve vannak a vásársarokok, segítse kiemelni a falut a városi intelligencia a mai tudatlanságából tepsedéssel — szellemi és gazdasági elmaradottságából. Az állam volna ugyan erre első sorban hivatva, de a mikor érthetetlen okból az állam távol tartja magát az egyedül célra vezető s nemzetbővítő gazdasági politikától — akkor nem marad más hátra, mint a társadalmi szervezkedés. Induljon meg hát ez a társadalmi mozgalom és legyenek annak első eredményei a falusi gazdakörök. Ezekben kell kioktatni a népet nem csak az intenzívebb gazdálkodásra, hanem egyuttal arra — hagyományos szent kötelességre

Egyes szám ára 8 fillér.

Lapunk mai száma papiros hiány miatt 2 oldal.

